

21. svjetski dan bolesnika

21st World Day of the Sick

Stjepan Baloban

Katolički bogoslovni fakultet, Katedra socijalnog nauka Crkve, Vlaška 38, 10000 Zagreb, pp. 432, Hrvatska
Catholic Faculty of Theology, Department of Catholic Social Teaching, Vlaška 38, 10000 Zagreb, pp. 432, Croatia

Received February 12th 2013;

Accepted February 13th 2013;

Ključne riječi: bolesnici • svjetski dan • Zagreb • Hrvatska

Kratki naslov: Svjetski dan bolesnika

Keywords: patients • World Day • Zagreb • Croatia

Running head: World Day of the Sick

„Idi pa i ti čini tako!“, 21. svjetski dan bolesnika, Zagreb, Frankopanska 17,

11. veljače 2013., u 15,00 sati.

Sirah 11,12-28; Lk 10,25-37

Isus se često služio prisposodobama, slikama i događajima iz svakodnevnog života. Uz njihovu pomoć želio je čovjeku, svakomu čovjeku, približiti svoju poruku. Jedna je od slika i simboličan lik dobroga Samaritanca iz evanđelja. Prigodom 21. svjetskog dana bolesnika papa Benedikt XVI. predlaže upravo *lik dobroga Samaritanca* za razmišljanje, kako bismo lakše shvatili „duboku Božju ljubav prema svakom biću, osobito prema onima koji su pogođeni bolešću ili patnjom“ (Benedikt XVI., Poruka za 21. svjetski dan bolesnika. „Idi pa i ti čini tako!“, u: *Glas koncila* 52(2013.), br. 6, od 10. veljače 2013., str. 2.). Znakovit je kontekst u kojem Isus donosi primjer milosrdnog – dobroga Samaritanca. Prije nego što će Isus ispričati parabolou, učitelj Zakona, dakle, čovjek koji je dobro poznao židovski Zakon, želi Isusa kušati riječima: „Učitelju, što moram činiti da baštinim život vječni?“ (Lk 10,25). Isus mu odgovara ono što on kao učitelj Zakon već zna, to jest, živjeti prema dvjema glavnim zapovijedima: ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. Učitelj Zakona želi iskušati Isusa, stoga ide korak dalje pitanjem: „Tko je

onda moj bližnji?“ (Lk 10,28). U tom trenutku Isus ulazi u bit međuljudskih odnosa i primjerom dobrog -milosrdnog Samaritanca nudi novi iskorak, koji temeljito mijenja odnose među ljudima, a dio je božanskoga na zemlji.

Ne znamo ništa posebno o čovjeku koji je upao među razbojнике. Znamo samo da leži u nemoći, polumrtav. Takva čovjeka zaobilaze i svećenik i levit; oni koji po svojoj službi to ne bi smjeli činiti. Samaritanac, stranac, nepoznatom je, ranjenom čovjeku konkretno pomogao: oprao mu rane i odveo ga u gostionicu da bi se dalje za njega brinuli. Za sve to također je osigurao novac. I on je mogao učiniti veći ili manji krug oko nesretna čovjeka i otići svojim putem. Samaritanac se nije pitao tko je taj čovjek, zašto mu se to dogodilo, je li za to kriv? Za Samaritanca je taj izranjeni čovjek bio *bližnji* koji treba konkretnu pomoć. Na kraju prisposdobe Isus kaže onomu učitelju Zakona: „Idi, pa i ti čini tako!“ (Lk 10,37). Kako jednostavno, a opet teško provedivo u konkretnom životu!

Crkveni su oci, tumači papa u svojoj poruci za Svjetski dan bolesnika, u liku dobroga Samaritanca „vidjeli samog Isusa, a u čovjeku kojega je napao razbojnik, ljudski rod izgubljen i ranjen zbog vlastitoga grijeha“ (Poruka za 21. svjetski dan bolesnika, str. 2). Isus, koji je Božji Sin, u sebi obuhvaća dvoje: *Božju ljubav* koju uprisutnjuje i istodobno *ono ljudsko*, ono zbog čega smo kao ljudi neizmjereno sretni i zahvalni. Isus je onaj koji je „svukao“ sa sebe „ruho božanstva“. Dakle, iz svojega božanskoga stanja preuzima na sebe *ljudsko obličje* i približava se ljudskoj patnji i boli, a istodobno nudi utjehu i nadu. Vjerniku bolesniku lakše je podnositi patnju s Isusom koji je poput dobroga Samaritanca tu uz njega. Papa Ratzinger poručuje: „Čovjek ne ozdravlja tako da se klopi i bježi od patnje, već tako da bude sposoban prihvaćati nevolje, prema njima sazrijevat i naći smisao po jedinstvu s Kristom, koji je patnje podnosio s beskrajnom ljubavlju“ (*Spe salvi*, 37)“ (Poruka za 21. svjetski dan bolesnika, str. 2).

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Stjepan Baloban, PhD

Catholic Faculty of Theology, Department of Catholic Social Teaching, Vlaška 38, 10000 Zagreb, pp. 432, Croatia

Tel: +385 1 4890-414

Fax: + 385 1 4814-704

E-mail: stjepan.baloban@zg.htnet.hr

Slijediti primjer dobrog Samaritanca znači slijediti Isusa i danas u hrvatskom društvu u kojem je sve više nesretnih ljudi, koji su izgubili posao, a time polako gube i egzistenciju, mladih ljudi – njih više od 37.000 - koji nisu dobili mogućnost potpisati prvi ugovor u svome životu, a završili su određeno obrazovanje. Nadalje, u hrvatskom društvu sve je više onih koji stenju pod teretom kredita, „nesretnika“ (govori se o 50.000, a možda je i više - tko bi to znao točno) koji ne mogu otplaćivati kredit i postoji realna opasnost da izgube stan, kuću... Koliko je razloga u Hrvatskoj da ljudi obole, na duhovnoj i tjelesnoj razini? Svi oni u bolesti sve teže plaćaju medicinske usluge... Eto pitanja za sve društvene i političke čimbenike u Hrvatskoj, a posebno za one koji trenutačno obnašaju vlast: Kako stvoriti uvjete u kojima će svaki Hrvat i hrvatski građanin moći živjeti dostojno čovjeka? Bolesni i siromašni najteže osjećaju krizu u kojoj se nalazimo.

Papa Benedikt XVI. u svojoj *Poruci za 21. svjetski dan bolesnika* piše: „Iz beskrajne Božje ljubavi, u snažnoj povezanosti s njim u molitvi, moramo crpiti snagu da svakoga dana iskazujemo stvarnu brigu, po uzoru na dobrog Samaritanca, za one koji su ranjeni u tijelu i duhu, za one koji traže pomoć, pa bili oni nepoznati i ma koliko bili siromašni“ (str. 2). Eto poziva svima nama prigodom Svjetskog dana bolesnika, a na osobit način poziv svim zdravstvenim djelatnicima da u bolesnom i često nemoćnom čovjeku u bolnici ili ambulanti, u telefonskom ili internetskom kontaktu, prepoznamo bližnjega koji je u stvarnoj nevolji i da mu pomognemo koliko možemo.

„Postoji slab čovjek koji moli pomoć, bez snage i pun nevolje, ali Gospod ga milostivo gleda i podiže iz njegove bijede. Uzdiže glavu njegovu, i mnogi mu se dive“ (Sir 11,12-13.). Ove riječi iz Knjige Sirahove napisane su oko 190. godine prije Krista. U to vrijeme malen izraelski narod proživljava teške dane: u zemlju prodire poganski, grčki način života, a vladajuća struktura širom otvara vrata „zavodljivoj poganskoj kulturi“ pokušavajući je silom nametnuti narodu, tako da se mnogi odriču vjere svojih otaca. U takvim teškim i napetim kulturno-povijesnim i religioznim prilikama pojavljuje se Sirah, veoma učen čovjek i učitelj mudrosti, dobar poznavalac Zakona i tradicije, koji svomu narodu pruža pouke iz bogate prošlosti i vjerske tradicije. Sirah se u ovoj biblijskoj knjizi *mudrim savjetima* obraća ponajprije mladima i duhovnim vođama nudeći smjernice za konkretan život.

U povijesnim trenucima, kada u jednome narodu ili društvu prevladava opće nesnalaženje, nesigurnost i svojevrsan strah pred budućnošću, ljudi se s pravom okreću kao vjernici Bogu, a kao članovi određene vjerske zajednice toj vjerskoj zajednici kojoj pripadaju. To vrijedi za sve, a posebno za bolesne, siromašne i sve one nemoćne i oštećene te različitim nepravdama izudarane ljude. Usprkos slabosti i pogreškama vjerskih službenika, ljudi imaju povjerenja u njih jer ono što oni rade nije samo ljudsko djelo, nego i božansko. Oni su Božji službenici na zemlji koji imaju određenu zadaću u Božjem planu. Takva svijest postoji i u hrvatskom narodu u odnosu na Katoličku crkvu. Ona je uvijek bila oslonac i zadnje utočište u teškim vremenima. Političari i vlasti dolazili su i odlazili, a Crkva, premda i slaba i grijesna, uvijek je ostajala uz svoj narod. To se najbolje vidi na primjeru blaženoga Alojzija Stepinca, čiji smo blagdan jučer proslavili.

Manje je u hrvatskoj javnosti poznata njegova konkretna briga i zauzimanje za siromašna, bolesna i uopće čovjeka u nevolji. U toj konkretnoj brizi za čovjeka u nevolji stvorena je *neraskidiva veza* između blaženoga Alojzija Stepinca i hrvatskih katolika.

21. svjetski dan bolesnika, koji se u Katoličkoj crkvi slavi od 1992. godine, prigoda je za susrete, razmišljanje, molitvu i konkretno djelovanje. Sve se to, na ovaj ili onaj način, u Hrvatskoj ovih dana više ili manje uspješno čini. Raduje svaka konkretna pomoć, svaki susret, konferencija za tisak ili okrugli stol na kojem se upućuje na probleme i ujedno traži rješenje. No osobito raduju konkretne inicijative HUVRPP-a i hrvatskoga Caritasa za beskućnike, kao i otvaranje odjela za palijativnu skrb i prvoga Hospicija u Hrvatskoj koji su vezani uz djelovanje Katoličke crkve.

Sestre i braćo, u središtu je Svjetskoga dana bolesnika čovjek - bolesnik, čovjek - zdravstveni djelatnik, čovjek – član obitelji, čovjek - prijatelj i znanac, zapravo, čovjek u nevolji, većoj ili manjoj.

Danas se u svijetu susrećemo s paradoksalnom činjenicom - da su razvoj znanosti i različita tehnološka dostignuća nakon Drugoga svjetskog rata zapravo dodatno ugrozili duhovni i tjelesni život čovjeka. Čovjek sve više postaje zarobljenikom tehnike, primjerice, u medicini po uređajima kojima se katkad čudesno pomaže čovjeku bolesniku, a istodobnom medicinskom osoblju ostaje sve manje vremena za osobni kontakt s bolesnicima, koji u nekim trenucima može biti presudan za dijagnozu ili izlječenje. Nastojimo pribaviti sredstva za nove uređaje kojima se otkrivaju bolesti, što je potrebno i pohvalno. Međutim, koliko materijalnih sredstava i, osobito, vremena i brige ulažemo u zdravstvene djelatnike? O tome bi trebalo više raspravljati. Sve smo češće u situaciji u kojoj su uglavnom svi nezadovoljni: pacijenti, liječnici i uopće medicinsko osoblje... Nezadovoljstvo razara nužno potrebnu komunikaciju, a svi oni koji rade s ljudima, posebno u zdravstvu, znaju da se povjerenje zadržava zdravom komunikacijom, a jedno i drugo - komunikacija i povjerenje - danas su veoma bitni i za ozdravljenje.

Što u takvoj situaciji mogu učiniti kršćani, vjernici, Katolička crkva u Hrvatskoj? Poticati i zahvaliti. Uloga je Katoličke crkve *poticati* na rješavanje teških društvenih, gospodarskih i političkih problema u Hrvatskoj. U posljednje vrijeme Crkva poziva na dijalog i na oživljavanje „zamrle“ i „zaboravljene“ demokracije u Hrvatskoj. Samo zajedničkim dogovorom svih - a to znači i različitih i po mnogočemu suprotstavljenih - oko temeljnih odrednica hrvatske budućnosti možemo uspjeti.

Želimo *zahvaliti* svima onima, svima vama, dragi zdravstveni djelatnici, koji unatoč mnogobrojnim teškoćama vrše djelo dobrog i milosrdnog Samaritanca na svojim radnim mjestima. Nemojte zaboraviti, kada tako činite, vi doista nasljedujete Isusa Krista.

Literatura / References

Kod autora